

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 130 / Iunie 2022

130

Manualele școlare. Perspectiva educației religioase

| **IONIȚA TIMIȘ**

Educatorul care aduce bucuria în ochii copilului și recunoștința în sufletul părintelui

| **ALINA CARA**

Cum menținem la școlarii mici bucuria de a învăța

| **CRISTINA-MARIANA RĂDUCANU**

Calitatea educației și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice (Studiu)

| **LILIANA ȘTEFĂNICĂ**

Impactul avut de participarea la activități din cadrul proiectelor europene asupra învățării limbii engleze

| **OVIDIU-ADRIAN ENACACHE**

Dezvoltarea competențelor de literație la elevi

| **NADIA-ALINA DUMITRESCU**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista “iTeach: Experiențe didactice” aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Manualele școlare. Perspectiva educației religioase

De **Ionîța Timiș**

Colegiul Național Pedagogic Gheorghe Lazăr, Cluj-Napoca (Cluj)

Ce sunt manualele școlare, care sunt funcțiile lor și cum pot fi realizate manualele școlare? Iată câteva întrebări care se doresc a fi lămuritoare pentru cei care doresc să se încumete la această muncă frumoasă, bazată pe ani de experiență didactică, care poate lăsa urme frumoase în conștiința celor care vor studia din aceste manual, care nu sunt altceva decât lumini aprinse pe cărări de mult bătătorite de atâtea și atâtea generații de tineri studioși. Manualele școlare sunt produse curriculare secundare/ auxiliare, care detaliază, structurează și operaționalizează în mod sistematic conținuturile recomandate de programa școlară, la fiecare obiect de studiu și pentru fiecare clasă, organizându-le și sistematizându-le pe capitole, subcapitole, teme.

Pentru elevi, ele sunt instrumente de lucru operaționale, de informare, formare și autoformare. Un manual bun nu este doar un depozitar de informații, ci și prilej de dezvoltare a gândirii, a capacităților și dispozițiilor intelectuale, voliționale, morale, estetice.

Pentru profesori, sunt instrumente didactice cu rol de ghid, de orientare a activității didactice, respectiv de selectare a conținuturilor științifice valorificabile în vederea atingerii finalităților urmărite.

Manualele școlare dau o perspectivă nouă dimensiunii educației, prin varietatea de produse curriculare care operaționalizează și structurează conținuturile, oferind o alternativă pentru atingerea acelorași competențe stabilite la nivel european.

Posibilitatea profesorului de a alege un manual îl determină să facă acest pas din perspectiva elevilor săi, pe care-i cunoaște, le știe nivelul de pregătire, particularitățile de vârstă, potențialul de deschidere spre nou, dar și din perspectiva sa, ca unul care este dirijorul actului educațional în clasa sa, respectiv ca unul care întrevede posibilitatea atingerii unor competențe mai aprofundate, decât alte clase, pe baza stilului personal de predare și evaluare. Tocmai de aceea, există o ofertă de manuale alternative, pe care o poate consulta din timp, ceea ce presupune o democratizare a actului didactic din perspectiva celor doi actori ai educației.

Având în vedere astfel de valențe pe care le aduce această resursă didactică, trebuie să analiză manualul și din perspectiva funcțiilor didactice. Care sunt acestea?

Ca instrument de informare și de lucru pentru elevi, manualul îndeplinește concomitent următoarele funcții: informativă (de

informare), formativă (de structurare și organizare a învățării), de dirijare/ghidare a învățării, de autoinstruire și stimulativă.

1) Funcția informativă (de informare) se referă la:

- selectarea cunoștințelor (astfel încât să se respecte logica internă a științei și să se asigure logica didactică) (cu respectarea programei);
- prelucrarea și filtrarea acestor conținuturi (simplificarea, accesibilizarea, punerea lor în relație și structurarea lor).

2) Funcția formativă (de structurare și organizare a învățării) se referă la sprijinirea activităților de instruire și autoinstruire ale elevilor, prin:

- valorificarea experienței practice, realizarea de exerciții și aplicații practice pentru a ajunge la abordări teoretice;
- valorificarea abordărilor teoretice pentru realizarea de aplicații și acțiuni practice;
- sugestii metacognitive care pot fi valorificate în acțiunile de instruire și autoinstruire.

3) Funcția de dirijare/ghidare a învățării prin:

- structurarea conținuturilor de studiat;
- includerea unor jaloane pentru elevi: cuvinte-cheie, definiții, întrebări și elemente de reflecție: sublinieri ale unor idei, chenare, colorare; rezumate; evidențierea aplicațiilor; sprijinirea demersurilor metacognitive ș.a.;
- oferire de modalități de lucru, explicit sau integrate în text, care pot fi utilizate ca atare sau în modalități creative.

4) Funcția de autoinstruire se referă la susținerea studiului independent al elevilor, a demersurilor lor cognitive și metacognitive.

5) Funcția stimulativă constă în dezvoltarea interesului elevilor pentru studiu, în trezirea curiozității lor, a interesului lor epistemic, a dorinței lor de cunoaștere.

Un manual pentru a putea fi calificat în licitație, trebuie să îndeplinească, obligatoriu, aceste funcții. Evaluarea unui manual se realizează de către o comisie a Ministerului Educație, care asigură confidențialitatea, atât față de autori, cât și față de ceilalți evaluatori. Există o serie de criterii pe baza cărora se realizează evaluarea. Evaluarea din perspectiva calității, este cea care dă valoare manualului, în raport cu condițiile realizării manualului. Din perspectivă curriculară, condițiile pe care trebuie să le satisfacă un manual pot fi clasificate în trei mari categorii:

1. condiții generale
2. condiții de structurare
3. condiții de redactare.

1. Condițiile generale se referă la aspectele legate de conținutul științific și de accesibilizarea lui:

- Conținuturile răspund pertinent finalităților educaționale existente în programă?
- Conținuturile corespund nivelului de dezvoltare cognitivă al elevilor?
- Conținuturile răspund adecvat nevoilor educaționale și intereselor de cunoaștere ale elevilor?

- Sunt conținuturile corecte, precise, actuale, variate, coerente și obiectiv prezentate?
- Sunt conținuturile prezentate gradual, de la simplu la complex?
- Sunt conținuturile suficient de elaborate, de dezvoltate în raport cu enunțurile sintetice ale programei?
- Sunt prezentate, în manieră explicită, aplicații concrete ale conținuturilor studiate?
- Conținuturile sunt integrate, se realizează abordări interdisciplinare?

2. Condițiile de structurare se referă la organizarea, ierarhizarea și structurarea conținuturilor:

- Conținuturile sunt prelucrate în acord cu paradigmele educaționale actuale?
- Sunt valorificate valențele formative și informative ale conținuturilor?
- Manualul propune elevilor diverse tipuri de situații de învățare?
- Manualul conține o diversitate suficient de mare de tipuri de sarcini de învățare?
- Activitățile de învățare prezentate asigură activismul elevilor?
- Manualul oferă probe de evaluare și de autoevaluare?
- Manualul oferă oportunități pentru fixarea, sistematizarea, recapitularea cunoștințelor?
- Manualul oferă sugestii pentru metacogniție, pentru monitorizarea, reglarea și optimizarea învățării?

3. Condițiile de redactare se referă la aspectele generale legate de redactarea și tehnoredactarea manualului, de stilul de redactare, de limbajul utilizat, de ilustrații:

- Conținuturile sunt organizate logic după un (semi)algoritm: prezentare; text principal organizat în capitole și subcapitole, în conformitate cu unitățile de conținut din programă; rezumat; exerciții, evaluare?
- Capitolele sunt echilibrate ca lungime, stil de redactare și tehnoredactare?
- Extinderea capitolelor este în acord cu relevanța temei tratate?
- Rezumatele (fie că sunt la începutul textului, fie la sfârșit) sunt clare, concise, esențializate și edificatoare?
- Cuprinsul este precis și suficient de detaliat, astfel încât să sprijine orientarea elevilor în studiul disciplinei?
- Textul este lizibil – caractere, fonturi, culori, chenare etc.?
- Limbajul este corect și adaptat nivelului de pregătire al elevilor?
- Ilustrațiile sunt intuitive, clare, precise, plasate corect în pagină?
- Legenda ilustrațiilor este clară și precisă, iar explicațiile aferente ilustrațiilor sunt clarificatoare?
- Ilustrațiile satisfac exigențele de ordin estetic (calități estetice, culori folosite, aspecte plăcute și atrăgătoare)?
- Raportul text scris – ilustrații este adecvat?

Religia, ca disciplină a trunchiului comun din planul-cadru al învățământului, a participat și anul acesta la licitația realizată de Ministerul Educației în vederea evaluării manualelor școlare. Din acest an, pe piața românească a apărut un nou manual, editat de CD Press, care a fost clasat pe locul 1 între celelalte manuale de religie, care au existat de piață de patru ani.

Autorii acestui manual, aflați sub coordonarea conf. dr. Vasile Timiș, cadru didactic la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, specialist în Didactica religiei și în Psihologia religioasă, și-au pus în lucrare întreaga experiență didactică, demonstrând competențe științifice și psiho-pedagogice în realizarea acestui produs curricular.

Pe piața școlară educațională românească, apariția acestui manual de Religie pentru clasa a V-a îmbogățește paleta de ofertă didactică, aducând un suflu nou în dinamica procesului educațional, datorită atuurilor pe care le are. Manualul iese din tiparele clasice, oferind profesorului oportunitatea de a putea să își organizeze propria strategie didactică.

Lecțiile sunt concepute în așa fel încât pot fi parcurse integral în timpul unei ore de curs. Are un design unic, modern, vesel și atractiv și este în actualitate cu tendințele didacticii moderne.

Având ca obiectiv formarea unui caracter puternic și modelarea personalității elevului, bazate pe valorile creștine, atât de importante într-o societate civilizată, acesta oferă profesorului și elevului informații complexe, dar, în același timp, foarte accesibile, cu un mesaj clar, ușor de receptat. Proiectele propuse de autori sunt de actualitate, ușor de realizat, încurajând elevul să coopereze, să empatizeze și să consolideze competențele propuse în programa școlară.

Varianța digitală are un concept inovativ și atractiv, divers în aplicații, fiind bine structurat din punct de vedere didactic. De asemenea, conținutul video este foarte bine gândit și aranjat pe parcursul lecțiilor, oferind profesorilor posibilitatea de a antrena elevii la discuții ce vizează însușirea anumitor comportamente frumoase, pornind de la exemplele personalităților biblice. Materialul video este îmbogățit cu mărturiile unor personalități din lumea culturală și științifică contemporană.

Manualul oferă, la toate lecțiile și (auto)evaluările unităților de învățare, exerciții și aplicații care respectă structura itemilor obiectivi, semiobiectivi și subiectivi, ceea ce este un atu pentru elevii și profesorii dornici de a participa la concursurile și olimpiadele școlare.

Totodată, profesorii și elevii vor beneficia și de Portofoliul profesorului, care conține Planificarea calendaristică, Proiectarea pe unități de învățare și Răspunsuri și sugestii de rezolvare pentru toate exercițiile din manual, precum și Caietul elevului.

Echipa de autori, având o bogată experiență didactică, și-au îngemănat ideile și au dat naștere acestui manual, pe care-l dorim să fie motivant atât pentru elevi, cât și pentru profesori și să ridice standardele realizării unor astfel de materiale didactice.

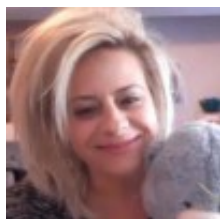
Bibliografie

Prof. univ. dr. Mușata Bocoș, Lector univ. dr. Daniel Andronache, Lector univ. dr. Delia Muste, Lect. univ. dr. Constantina Catalano, Curs Teoria și Metodologia Curriculumului, curs, Cluj-Napoca, 2020.

Educatorul care aduce bucuria în ochii copilului și recunoștința în sufletul părintelui

De **Alina Cara**

Grădinița cu Program Normal, Leotești (Olt)

A fi educatoare înseamnă a educa, a modela emoțional, cognitiv și social copilul. A fi educatoare înseamnă a bate la poarta sufletului unui copil și a găsi cele mai potrivite căi pentru a intra. Am considerat că eu pot fi cea care presară magie peste copilărie, pot fi cea care are sămânța magică a cunoașterii și pot s-o sădesc, dezvăluindu-i tainele lumii, oferindu-i încredere și siguranță. Dezvoltarea copilului în grădiniță presupune o glisare către un alt tip de relaționare, pe care educatoarea trebuie să o ghideze. Dacă la început, relaționarea presupune familia și prietenii, mergând la grădiniță, mediul social se lărgște, intră în relație cu alți copii care au un comportament, atitudine și limbaj diferite, ceea ce îl pune în dificultate pe noul intrat în acest areal.

Cum aflu ce i se potrivește copilului? Simplu! Am cunoscut părintele, am vorbit, am aflat ce și cum îi place copilului să se joace, ce îl face fericit. Am creat relații, am consolidat convingeri. Conviețuirea depinde de siguranță. Pentru aceasta copilul trebuie cunoscut, sprijinit în dezvoltarea sa, pe un fond saturat de dragoste. A fost întâi o relație caldă, umană, apoi învățare. Avem limite, dar cu blândețe. Nevoile emoționale primează! Și atunci sufletul copilului se deschide precum o floare mângaiată de razele soarelui. Le-am permis să exploreze, să se conecteze, să construiască și să se simtă parte din lumea care îi înconjoară. I-am învățat să-și folosească mâinile, să caute, să facă alegeri. Te văd vesel când desenezi! Te văd fericit când... Ce simți? L-am ajutat să se cunoască, ca să-l pot cunoaște și eu pe el. I-am dat șansa să reușească. Poți! Ai încredere în tine! Ai nevoie de ajutor? Te pot ajuta? Vorbind, l-am obișnuit să-și exprime disconfortul, i-am dat spațiu, dar i-am asigurat protecție, prezență la nevoie.

Din nou, intervine profesionalismul educatoarei în a găsi sursa agitației, tristeții copilului (poate fi starea de sănătate precară, conflictele familiale ori multe alte cauze). Pentru aceasta am comunicat sincer, asertiv cu părintele, am căutat să găsesc și să aplic remedii potrivite.

Atunci când copilul este constrâns să facă ceva, el va crea o

barieră între sine și cel care îl constrânge. Este o reacție firească, de apărare, de opoziție, care nu duce nicidecum într-o direcție favorabilă lui.

Ce a fost diferit la *grădi*? Dacă totul se învață instinctual, informal în mediul familial, la grădiniță activitatea se desfășoară într-un mediu formal, în care dezvoltarea holistă a copilului se desfășoară în conformitate cu obiectivele prestabilite în cadrul curriculumului școlar.

Copilul iese din starea de confort (și siguranță) pe care familia i-o oferă, iar în noul areal se confruntă cu limite sănătoase, cu o distanțare impusă uneori de către colegi, de respingeri, iar cerințele nu le sunt satisfăcute imediat. Ei trebuie învățați să gestioneze situațiile și asta cere timp, exercițiu și multă îngăduință. Mediul educațional trebuia să ofere copiilor tocmai ceea ce ei aveau nevoie.

Iată că am ajuns la un alt punct important, acela al spațiului educațional pus la dispoziția copiilor, locul unde se acționează dirijat asupra personalităților lor. La grădiniță, am beneficiat de un spațiu generos atât în interior cât și în exterior. La interior, am căutat să delimitez diferite zone de interes care au fost permanente dotate cu materiale, adecvate vârstei, activităților desfășurate.

Sala de clasă trebuie să fie atractivă, plăcută, securizantă, funcțională, care să invite copiii la joc și activitate, unde ei să se simtă stăpâni și în siguranță, să fie o sursă din care copiii se inspiră și învață, un loc plăcut, frumos, în care se simt bine, un loc care le vorbește lor și tuturor celor care îl vizitează despre tot ce se întâmplă acolo. Copiii sunt cea mai mare „bogăție” a unui părinte și dacă acorzi atenție, ți se acordă atenție și ajutor din interesul sincer al părinților față de tot ceea ce înseamnă educația propriilor copii.

Fiecare zonă etichetată în funcție de diferitele tipuri de activități, o imagine sugestivă pentru copii și drum liber pentru cercetare, dar cu reguli clare: Folosești ceea ce ai nevoie, apoi le așezi la locul de unde le-ai luat! Educatoarea observă cu ușurință copiii care-și desfășoară activitatea la toate zonele de interes, intervine cu reguli clare, ascultă și nu etichetează!

Odată ce încrederea în sine crește, aceasta este cultivată prin activitățile de învățare dirijată. Un rol important îl are limbajul. Comunicarea prin limbaj oral, atât în componenta de ascultare și înțelegere, cât și în cea de vorbire, presupune mult exercițiu.

Metodele și procedeele utilizate ar trebui să determine copilul să-și formeze un limbaj suficient de dezvoltat, cu un vocabular suficient de bogat și activizat încât să poată să se exprime clar, coerent, corect și expresiv. Henning Kohler ne sfătuiește să „învățați mici povestioare, pline de sens și de învățăminte care să trezească înțelegerea nu prin intermediul intelectului ci trecând prin prisma fanteziei. Căci puterea fanteziei ne încălzește până în vârful degetelor...” (pag.31).

Eu încurajez copiii „să pună pe hârtie”, să vizualizeze imaginile create în minte, să modeleze din plastilină personaje cu care se întâlnesc în basme... practic să exerseze propriul tip de inteligență, ducând astfel copilul în zona lui de confort. Totodată, simțindu-se confortabil, el aglutinează, trece de la reproducere, la creare, își dezvoltă imaginația creatoare, fantezia. Atunci când „opera” sa este apreciată de educatoare și de colegi, când sunt evidențiate aspectele pozitive, frumoase, când sunt apreciate de colegi, copilul atinge un nivel al stimei de sine mai înalt. El va găsi

motivația necesară să încerce și să reușească și în alte domenii, neagreate până atunci.

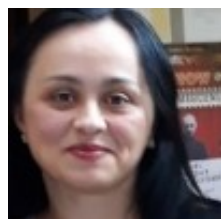
Bibliografie

1. AKUON, AUDREY; PAILLEAU, ISABELLE, Învăța altfel cu pedagogia pozitivă, Editura DPH, București, 2013;
2. GOLEMAN, DANIEL, Inteligența socială, Editura Curtea veche, București, 2007;
3. KOHLER, HENNING, Despre copii anxioși, triști și neliniștiți, Editura Univers Enciclopedic Junior, București, 2013;
4. NEDELCU, ANCA; ULRICH HIGUM, CĂTĂLINA; CIOLAN, LUCIAN; ȚIBU, FLORIN (coordonatori), Educația cu stare de bine. După o rețetă româno-daneză, Ghid Rodawell, București, 2018.

Cum menținem la școlari mici bucuria de a învăța

De **Cristina-Mariana Răducanu**

Liceu Teoretic Grigore Tocilescu, Mizil (Prahova)

Starea de bine a elevului asociată cu bucuria de a învăța sunt două dintre dezideratele acestei perioade în care elevii încearcă să se reconecteze la cerințele școlii, la interacțiunea cu cei din jur, la redobândirea motivației și asumarea propriei responsabilități, la conectarea cu ei înșiși. Cadrul didactic îi revine rolul de ghid în această călătorie a redescoperirii de sine și a celor din jur.

„Diferența dintre adulți și copii nu este ignoranța celor mici sau lipsa unor abilități, ci enorma lor capacitate de a se bucura”, arăta Susan Engel, psiholog și cadru didactic.

Bucuria copiilor de a asimila informații este prezentă încă de când încep să perceapă tot ceea ce se află în orizontul lor apropiat: o insectă, o floare, o pasăre, o persoană diferită, fiecare îl încântă și îl determină să fie mult mai atent. Această plăcere de a descoperi se estompează odată cu trecerea timpului, curiozitatea și plăcerea scad până la indiferență sau respingere vehementă.

Acest fenomen are implicații mult mai serioase la școală. Dacă la intrarea în școală zâmbetul îi însoțește permanent, iată că după un timp încep să apară rutina, plictiseala și chiar respingerea față de activitățile de la clasă. De câte ori nu am auzit: „*Ce dacă nu am învățat?, E bine și așa!, E greu. Oricum nu înțeleg nimic.*”? Unii specialiști cred că sistemul actual de învățământ este de vină pentru acest lucru, alții consideră că sarcinile didactice numeroase îi lipsesc pe copii de motivație și implicit, de bucurie.

Pentru a menține starea de bine în sala de clasă trebuie să ținem cont de următoarele aspecte:

Jocul și joaca nu trebuie eliminate

Fiecare are rolul său și îl impulsionează pe elev să-și mențină motivația față de învățare și interesul față de școală. Bucuria prezentă în acestea se reflectă asupra întregii lor stări emoționale:

sunt mai calmi, mai relaxați, preocupați să rezolve bine sarcinile realizate prin joc. De câte ori nu s-a constatat eficiența jocului didactic în cadrul orelor de comunicare sau matematică? E suficient să le spui că urmează un joc și bucuria deja e evidentă. Regulile sunt văzute ca o necesitate a desfășurării jocului în condiții ideale și astfel nu apare ideea de efort, de stres sau de plictiseală, mintea elevului caută soluții pentru a-l realiza în mod eficient.

Libertatea de a alege

În mediul școlar, acest concept pare primejdios, o scăpare din limitele impuse de reguli, un haos pentru cei mai mulți. Copilul se simte ca o marionetă care execută sarcinile fără a comenta, fără opțiunea de a selecta sau a refuza. Bucuria de a alege instrumentele necesare realizării unei lucrări, de a selecta și argumenta pentru alegerile făcute îi conferă acestuia un sentiment al valorizării.

Bucuria succesului

Pare greșită această sintagmă, ca și cum succesul include de la sine această stare de bucurie. În această perioadă greu încercată de pandemie, parcă am și uitat de acest concept. Mulți îl asociază cu competiția, cu premiile obținute, cu notele mari, cu recunoașterea meritelor la un nivel înalt. Dar oare, pentru copiii cu CES, orice mică schimbare în atitudine, comportament, învățare nu reprezintă un succes? Un joc desfășurat conform regulilor sale nu reprezintă un succes? Trăind într-o societate în care primordial este locul I, ajungem să-l resimțim ca atare, ca pe o stare obligatorie necesară și mai ales, fără bucurie.

Este esențial să asigurăm elevul că succesul poate fi experimentat și prin lucruri simple: de la a se îmbrăca singur la plecare, până la a reuși să facă ceva ce nu reușise să realizeze până atunci.

Bucuria de a finaliza un produs, în condițiile în care timpul a devenit un inamic puternic. Nimic nu pare a se încadra în intervalul de timp fixat. Când elevul aude intervalul de timp avut la dispoziție, se panichează și deja starea de bine dispare. Încurajările, timpul suplimentar acordat sunt motive suficiente pentru a zâmbi și a continua.

Bucuria de a împărtăși cu ceilalți stimulează actul educațional. Nu trebuie confundată cu lauda, această nevoie este caracteristică școlarului mic, de a spune tuturor despre reușitele sale, în ideea că ceilalți îl vor aprecia mai mult. Nevoia aceasta de apreciere își poate avea sursa într-o deficiență afectivă din familie, din școală sau din lipsa unei păreri pozitive față de sine.

Deseori, cultura în care trăim ne-a învățat să lăsăm deoparte sentimentele pozitive față de propria persoană și să considerăm orgoliu sau vanitate orice punere în evidență a propriei valori. Este bine să îi stimulăm pe elevi să aibă o părere pozitivă despre ei, doar așa vor evolua, legătura dintre ei va fi mai trainică și starea de bine va fi evidentă. Crearea unei imagini pozitive despre sine și ceilalți, bunăvoința și iubirea fac parte din secretele relației eficiente din sala de clasă.

Pentru reușita unui act educațional, cultivarea și întreținerea trebuințelor de creștere sunt obligatorii. Elevul crește și poate fi ajutat să crească dacă educatorul știe că mai importantă este schimbarea, împlinirea lăuntrică, starea de bine care reprezintă fundamentul educației de calitate.

Bucuria de a învăța înseamnă și implicare. Copiii au nevoie să știe

că școala are un scop, că implicarea în activitățile școlare reprezintă liantul dintre nevoile lor educaționale și suportul care le satisface. Într-o lume plină de probleme și de controverse, bucuria de a învăța pare un lucru derizoriu pe care cei mai mulți îl consideră lipsit de importanță, fără a realiza că elevii triști de astăzi devin adulții resemnați sau pragmatici de mâine.

Bibliografie

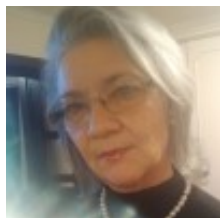
Albu Gabriel, În căutarea educației autentice, Editura Polirom, Iași, 2002.

Lacombe Fabrice, Rezolvarea dificultăților de comunicare, Editura Polirom, Iași, 2005.

Calitatea educației și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice (Studiu)

De **Liliana Ștefănică**

Liceul Tehnologic Vasile Sav, Roman (Neamț)

Calitatea predării este determinată de pregătirea profesorilor. Conform principiilor europene comune privind competențele profesorilor și calificările acestora, profesia didactică trebuie să se bazeze pe o calificare înaltă, de nivel superior, care să asigure personalului didactic o cunoaștere profundă a disciplinei, înalte cunoștințe pedagogice, competențe de orientare și sprijinire a elevilor și înțelegerea dimensiunii sociale și culturale a învățământului. Un înalt profil al cadrului didactic s-a conturat în condițiile de pandemie. Pe lângă accentuarea competenței științifice, de specialitate, a pregătirii psihopedagogice și psihosociale, s-a impus o asigurare a flexibilității comportamentului profesorului, pentru a favoriza o adaptare rapidă, suplă și cu efecte pozitive asupra formării personalității elevilor. Familiarizarea acestora cu specificul activităților de consiliere, care largesc orizontul profesional și dezvoltă competențe psihosociale absolut necesare, încurajează autocunoașterea și intercunoașterea și favorizează autoeducația. Acestor competențe li se adaugă alte două, mai generale, privind cooperarea și interacțiunea, pe de o parte, și învățarea continuă, pe de altă parte.

Inițiativele europene privind calitatea educației și, implicit, dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, trasează o serie de direcții comune de evoluție pe termen lung, cum sunt cele 8 competențe cheie UE, introduse în noua Lege a Educației din România nr.1/2011: „1) comunicarea în limba maternă; 2) comunicarea în limbi străine; 3) competențele în domeniul matematicii și competențele de bază în știință și tehnologie; 4) competențele informatice; 5) capacitatea de a învăța procesul de învățare; 6) competențele sociale și civice; 7) spiritul de inițiativă și antreprenoriat; 8) conștiința și expresia culturală” [1, p. 3]. Cele mai importante inițiative europene în privința calității educației

s-au derulat la nivelul învățământului superior și al educației și formării profesionale. În domeniul învățământului superior, declarația de la Bologna, semnată de miniștrii educației din 29 de țări europene pe 19 iunie 1999, a declanșat procesul de creare a Ariei Europene a Învățământului Superior (EHEA), care urmărește să facă educația europeană „mai compatibilă și comparabilă, mai competitivă și mai atractivă pentru cetățenii proprii și pentru cei de pe alte continente” [3, p. 87].

În România, instrumentele de asigurare a calității în EFP (Educație și Formare Profesională) s-au implementat la nivel normativ, prin ordin de ministru (Ordin nr. 4889/2006 privind generalizarea instrumentelor de asigurare a calității în IPT – înlocuit cu Ordinul nr. 6308/2008), care au implementat Manualul de autoevaluare și Manualul de inspecție (cu procedurile aferente). În martie 2006, a fost creat Grupul Național de Asigurare a Calității în Educația și Formarea Profesională (GNAC), ca punct național de referință al rețelei ENQA-VET (Rețeaua Europeană de Asigurare a Calității în Educație și Formare Profesională, 2004–2009, devenită EQA-VET din 2010).

Un alt document european important, care cuprinde referiri explicite la sistemele de management al calității pentru tot ce înseamnă educație și formare stabilește principiile generale ale calității, aplicabile nu doar învățământului profesional și tehnic, ci și educației generale, formării profesionale continue și învățământului superior, este Recomandarea Parlamentului și a Consiliului European privind constituirea unui Cadru Comun European al Calificărilor (EQF). Documentele privind EQF propun o serie de principii ale asigurării calității în educație și formare – acestea fiind cele avute în vedere în documentele și propunerile ARACIP. Principalul merit al Legii calității educației, aprobată prin Ordonanța de Urgență Nr. 75/12 iulie 2005, la rândul ei aprobată prin Legea Nr. 87/2006, este crearea unui cadru național unitar pentru asigurarea calității, pentru tot ce înseamnă educație și formare profesională în învățământul superior și în cel preuniversitar.

România este printre puținele țări membre ale Uniunii Europene care și-a definit un sistem de calitate pentru învățământul preuniversitar general, fapt dovedit de interesul cu care a fost întâmpinat atât sistemul nostru legislativ (lege, standarde, metodologii), cât și practica evaluării, de către partenerii ARACIP în diferite proiecte internaționale.

Calitatea predării este determinată de pregătirea profesorilor.

Conform principiilor europene comune privind competențele profesorilor și calificările acestora, profesia didactică trebuie să se bazeze pe o calificare înaltă, de nivel superior, care să asigure personalului didactic o cunoaștere profundă a disciplinei, înalte cunoștințe pedagogice, competențe de orientare și sprijinire a elevilor și înțelegerea dimensiunii sociale și culturale a învățământului.

Scopul studiului nostru constă în stabilirea corelației dintre calitatea educației și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și elaborarea și valorificarea programului de autoeducație ca strategie de dezvoltare personală a cadrului didactic. Obiectivele urmărite au fost:

1. Cunoașterea noilor inițiative europene în privința calității educației;

2. Stabilirea corelației dintre calitatea educației și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice;
3. Elaborarea și valorificarea programului de autoeducație ca strategie de dezvoltare personală a cadrului didactic.

Investigația pedagogică s-a desfășurat cu participarea online pe platforma Google Classroom și pe rețeaua de socializare Facebook, grupul Învățători.ro, „o comunitate a cadrelor didactice de pretutindeni”, facebook.com/groups/21840. Au participat 193 de cadre didactice și 51 de părinți ai elevilor din învățământul primar, în aprilie 2021.

Pentru elaborarea și valorificarea programului de autoeducație, ca strategie de dezvoltare personală a cadrului didactic, am realizat investigarea pe bază de chestionar pe un eșantion compus din două grupe: cadre didactice și părinți.

Unul din itemii chestionarului adresat cadrelor didactice vizează aliații acestora în activitățile cu elevii: părinții, colegii de catedră, managerul unității școlare, propria experiență sau elevul, ca personalitate. (Figura 1). Rezultatul investigației evidențiază importanța încrederii în propria experiență a profesorului implicat direct în actul educațional (46,11%), dar și al elevului, ca personalitate (42,48%). Părinții elevilor și colegii de catedră dispută locul 3 al ierarhiei, pe ultima treaptă fiind managerul școlii.

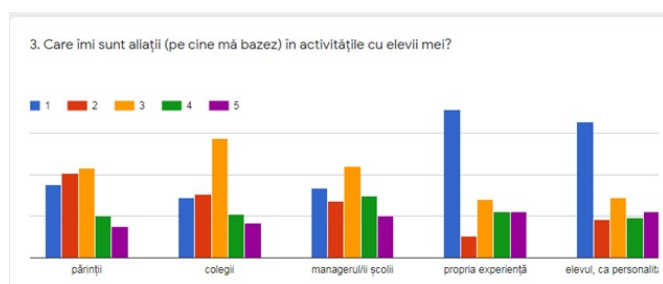

Figura 1. Aliații profesorilor în activitățile cu elevii

Itemul corespunzător din chestionarul părinților indică o importanță majoră a relației dintre școală și familie (Figura 2). Atunci când vorbim de crizele legate de educație ale copiilor, părinții se bazează pe membrii familiei și în aceeași măsură și pe învățătorul (dirigintele) copilului lor (54,9%). Doar 33,3% își rezolvă problemele în cerc restrâns (părinte/copil), 13,7% apelează la ceilalți profesori de la clasă și 1,9% ajung la director.

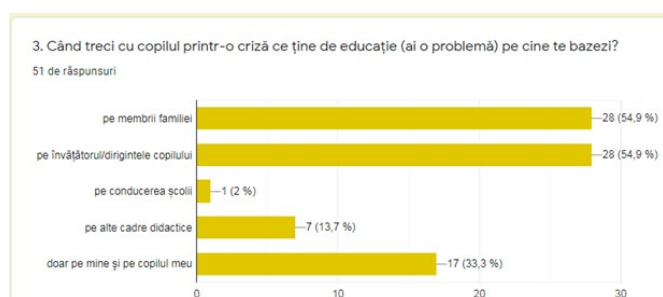

Figura 2. Reacțiile copiilor față de școală

Țin să specific faptul că multe probleme de *bullying* sau refuz se petrec la clasele primare în timpul orelor celorlalți profesori, de sport, religie sau limbă engleză. De cele mai multe ori dirigintele/învățătorul clasei este total surprins de reacțiile unor elevi ce nu ridică probleme la orele sale, în timp ce la celelalte ore sunt

recalcitranti, nu respectă regulile de comportament, nu se prezintă la cursuri sau sunt violenți verbal, uneori și fizic (la sport). În aceste cazuri părinții discută cu profesorii direct implicați (13,8%).

Când vine vorba de modelele oferite copiilor (Itemul 4), (Figura 3) cadrele didactice se oferă drept pilde de urmat (31,6%), sau apelează în primul rând la modelul de personalități marcante din diferite domenii ale științei și artei (30,6%), în al doilea rând la personaje din filme, cărți, desene animate etc. (32,6%), iar în al treilea rând pe persoane cunoscute (foști elevi ai școlii, rude sau membri ai comunității) (30,6%). Exemplele de modele negative sunt luate de pe rețelele de socializare și din rândul vedetelor TV (29%), 26% cotând acest sector pe ultima treaptă a opțiunilor.

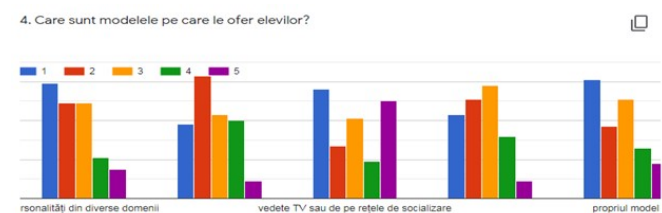

Figura 3. Modelele oferite de profesori

Părinții consideră cadrele didactice modele demne de urmat, în raport de 47,1%, iar modelele oferite din rândul membrilor familiei dețin o pondere destul de mare, de 43,1% (Figura 4).

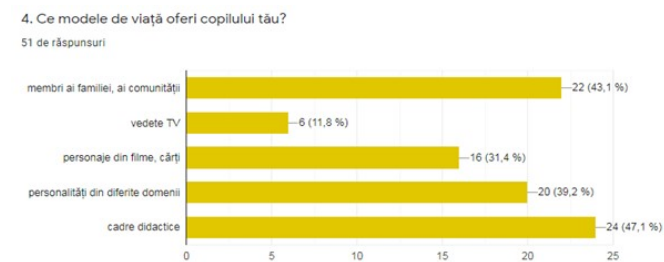

Figura 4. Modelele oferite de părinți

Influența părinților în acest domeniu este esențială și de bun augur. În ciuda așteptărilor, modelele din rândul vedetelor TV este de doar 11,8%, ceea ce demonstrează că apetitul pentru astfel de modele le aparține exclusiv copiilor. Părinții recomandă personalități din diferite domenii în proporție de 39,2% și personaje din cărți și filme (31,4%).

Itemul 5 din ambele chestionare (Figura 5 și Figura 6) se referă la răspunsul profesorului la nevoile copiilor: 35,3% dintre părinți consideră că profesorii îi înțelege nevoile copilului său și îi dă teme diferențiate, în timp ce 9,8% consideră că nevoile copilului nu sunt cunoscute de profesorul clasei, ba chiar că acesta nu este preocupat de aceste nevoi (2%). Rata de 52,9% indică o recunoaștere a implicării active a cadrelor didactice față de nevoile copiilor lor.

Figura 5. Cum răspunde profesorul la așteptările tale privind nevoile copilului?

Figura 5. Răspunsul la nevoile copilului (Opiniile părinților)

Observăm că profesorii, în marea lor majoritate, sunt interesați și vin în întâmpinarea acestor nevoi, fie prin activități și teme diferențiate (24,4%), fie la nivel empatic, înțelegându-i (31,6%), fie oferind ajutor, fără a atrage atenția celorlalți elevi, care pot deveni invidioși sau chiar răutăcioși (44%).

5. Cum reacționez față de nevoile individuale ale elevilor mei?

193 de răspunsuri

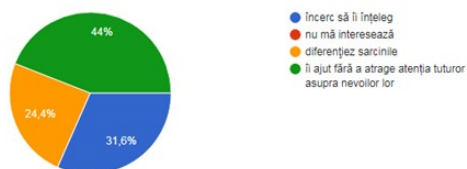

Figura 6. Răspunsul la nevoile copilului (Opiniile profesorilor)

Itemul 6 se referă la modalitatea de prezentare a rezultatelor copilului de către cadrele didactice (Figura 7): 94,3% dintre profesori consideră că prezintă părinților situația școlară a copilului lor strict legat de progresul individual al acestuia, foarte rar comparativ cu nivelul mediu general (2,6%) sau nu discută situația individuală (2,6%), mai ales din cauza neprezentării părinților la convorbirile individuale programate sau incognito.

6. În discuțiile/convorbirile individuale cu părinții/tutorii le prezint rezultatele copiilor:

193 de răspunsuri

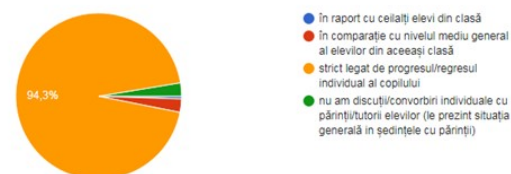

Figura 7. Modul de prezentare a rezultatelor copilului (Opiniile profesorilor)

Părinții au o cu totul altă percepție a acestei probleme: 49% consideră că sunt informați strict legat de progresul individual al copilului în cadrul convorbirilor individuale organizate, 23,5% apreciază că informații de rezultatele copilului în raportat cu ceilalți copii din clasă (e mai bun/slab decât X) și 15,7% percep informațiile ca fiind prezentate în comparație cu nivelul mediu general al elevilor din clasă (e în categoria elevilor buni, medii sau slabi). 23,5% recunosc că nu au discuții individuale cu dirigințele/învățătorul copilului și participă doar la ședințele cu părinții, unde nu se discută situații individuale, ci doar rezultate generale la teste sau evaluări, părinții raportându-se direct la grupurile de nivel în funcție de rezultatele particulare.

6. În discuțiile/convorbirile individuale învățătorul/dirigințele îmi prezintă rezultatele copilului meu:

51 de răspunsuri

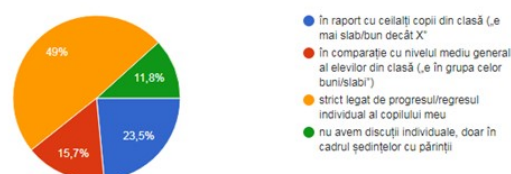

Figura 8. Modul de prezentare a rezultatelor copilului (Opiniile

părinților)

Colaborarea cu părinții face parte din îndatoririle profesionale ale profesorului din mai multe considerente: pentru că sunt parte a educației copiilor lor, alături de profesori creând un parteneriat; sunt considerați beneficiari ai procesului educațional, ca reprezentanți legali ai elevilor; contribuie la ameliorarea eficacității învățământului prin cooperarea între școală și familie.

Un înalt profil al cadrului didactic s-a conturat în condițiile de pandemie. Pe lângă accentuarea competenței științifice, de specialitate, a pregătirii psihopedagogice și psihosociale, s-a impus o asigurare a flexibilității comportamentului profesorului, pentru a favoriza o adaptare rapidă, suplă și cu efecte pozitive asupra formării personalității elevilor. Familiarizarea acestora cu specificul activităților de consiliere, care largesc orizontul profesional și dezvoltă competențe psihosociale absolut necesare, încurajează autocunoașterea și intercunoașterea și favorizează autoeducația.

Acestor competențe li se adaugă alte două, mai generale, privind cooperarea și interacțiunea, pe de o parte, și învățarea continuă, pe de altă parte.

Legea Educației Naționale nr. 1/2011[2] prevede evaluarea profesorilor de către elevi prin intermediul unei fișe de feedback, semestrial, sub forma unui chestionar anonim cu scopul îmbunătățirii activității la clasă. Rezultatele chestionarului sunt validate de Consiliul de Administrație și se constituie ca anexă a fișei de autoevaluare a cadrului didactic.

Profesia didactică trebuie plasată în contextul învățării pe tot parcursul vieții. O înaltă recunoaștere o reprezintă faptul că profesia didactică este considerată o profesie nobilă. Procesul de autoformare și dezvoltare profesională se bazează pe dezvoltarea personală, iar nivelul profesional are ca izvor nivelul de aspirație individual și de grup.

Bibliografie

1. Comisia Comunităților Europene. Competențe cheie pentru o lume în curs de schimbare. Bruxelles: 2009. [online]. 13 p. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0640:FIN:RO:PDF>
2. LEGEA EDUCAȚIEI NAȚIONALE, Nr. 1/2011 din 5 ianuarie 2011. [online]. În Monitorul Oficial nr. 18 din 10 ianuarie 2011 cu data intrării în vigoare 09.februarie 2011. 200 p.: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2017/legislatie%20MEN/Legea%20nr.%201_2011_actualizata2018.pdf
3. ȘERBĂNESCU, L. Formarea profesională a cadrelor didactice – repere pentru managementul carierei. București: Editura Printech, 2011. 234 p. [online]. Disponibil: <https://researchgate.net/publication/301823079>

Impactul avut de participarea la activități din cadrul proiectelor europene asupra învățării limbii engleze

De **Ovidiu-Adrian Enacache**

Liceul Tehnologic, Plopii Mari (Botoșani)

În cariera mea didactică de 14 ani, am fost membru în echipa de implementare a 3 proiecte europene Erasmus+ și am fost persoană de contact într-un alt proiect Erasmus+. Am observat un interes crescut din partea elevilor participanți la aceste proiecte europene în învățarea limbii engleze. Deși în perioada 2008-2020 am fost profesor de limba engleză la o mică școală gimnazială din mediul rural din nordul României, Școala Gimnazială nr.1 Ungureni, din județul Botoșani, am avut oportunitatea de a fi implicat ca membru în echipa de implementare a două proiecte Comenius și două proiecte Erasmus+.

Voi face, în cele ce urmează o scurtă prezentare a proiectelor la care am participat. Primul dintre ele a fost un proiect Comenius care a vizat recunoașterea rolului femeilor în progresul științific și cultural din Europa, având un titlu sugestiv: *VOW - Voice of Women through History*, care s-a desfășurat între anii școlari 2008-2010, eu fiind implicat activ în al doilea an al proiectului. În cadrul proiectului am participat la mobilitățile din Finlanda și Turcia, participând activ și la organizarea și desfășurarea în condiții bune a mobilității de la școala noastră. A fost chiar primul meu an de învățământ, an în care am progresat foarte mult din perspectivă pedagogică și metodică. Am participat la lecții demonstrative în școlile din Finlanda și Turcia, având ocazia să țin o asemenea lecție la școala noastră în fața colegilor din țările partenere. A fost o experiență care m-a format ca profesor și pot spune că sunt foarte recunoscător că am avut oportunitatea de a învăța de la profesori cu experiență din țări precum Finlanda, Turcia, Bulgaria și Spania. Cât despre elevii mei, aceștia au devenit mai activi la ore, au devenit mai dezinvolți (mai puțin timizi) și mai implicați. Dacă la prima întâlnire de proiect, elevii mei erau retrași, îmi cereau permanent ajutorul, fiindu-le teamă să comunice cu elevii străini, de la întâlnire la întâlnire au devenit mai spontani, mai încrezători în propriile forțe (cunoștințe), încercând și reușind de unii singuri să doboare obstacolele pe care le întâmpinau în comunicare. Este, probabil, rezultatul încurajărilor mele de a comunica de unii singuri. Îmi amintesc de două eleve care, fiind în clasa a VII-a, au ajutat profesorii din România să țină ore demonstrative la materiile lor, traducându-le în limba engleză celorlalți profesori invitați. A fost un moment în care și-au dovedit abilitățile foarte bune de a comunica în limba engleză.

Al doilea proiect Comenius s-a desfășurat între anii 2010-2012,

fiind intitulat *Green World around us*. A fost un proiect al cărui obiectiv principal a fost popularizarea problemelor mediului înconjurător în comunitățile partenerilor de proiect, precum și identificarea unor soluții pentru reducerea impactului acestor probleme asupra mediului înconjurător. Elevii care au participat la acest proiect și care au avut experiența celui alt proiect au fost chiar mai implicați, au progresat foarte mult la disciplina limba engleză, făcându-și prieteni din alte țări europene. Acești elevi au propus activități în cadrul proiectului, au desfășurat activități în limba engleză cu elevii din alte țări fără sprijinul meu sau al unui alt cadru didactic. Colegii lor au împrumutat din dezinvolvura acestor elevi, făcându-și curajul de a intra în conversații cu elevii străini. Cei mai buni elevi au ales apoi să continue studiile la profilul bilingv de la un liceu de prestigiu din Botoșani, unde au promovat examenul de admitere fără mari probleme.

Aceleași observații le-aș putea face și cu privire la elevii care au participat și la proiectele Erasmus + *Digital Green*, care s-a desfășurat între anii 2016-2018 și *Food Lab*, între anii 2018-2022. În primul dintre ele, elevii au realizat aplicații mobile publicate pe Google Play care au ca scop identificarea soluțiilor la problema poluării mediului înconjurător. Elevii au învățat un limbaj de programare pe care să-l utilizeze la crearea unor aplicații mobile, în același timp învățând și termeni specializați în limba engleză din domeniul informaticii. A fost o *win-win situation*, cum îmi place să o numesc. Cât despre *Food Lab*, elevii au fost încântați să gătească rețete tradiționale din țări precum Croația, Estonia și Turcia. Am observat, din ultimele două proiecte, că elevii sunt mai interesați de învățarea limbii engleze atunci când limba engleză se asociază cu niște domenii de interes ale lor precum programarea sau gătitul. Pasiunea lor pentru programare și gătit a ajutat foarte mult la învățarea limbii engleze.

Ca o concluzie, pot afirma că elevii implicați în proiecte europene au avut doar de câștigat, iar eu, ca profesor de limba engleză, am observat un impact major pe care le-au avut aceste proiecte asupra progresului elevilor la disciplina limba engleză, fiind încântat de progresul pe care l-au demonstrat.

Mă consider un profesor norocos că am avut această oportunitate de a îndruma elevii care au participat la aceste proiecte, mai ales că am fost singurul profesor de limba engleză din școală, iar puțini colegi reușeau să comunice în această limbă. A fost un efort deosebit din partea mea să coordonez toate activitățile, dar simt că elevii mei au progresat, ceea ce este cel mai important. Pentru un profesor debutant a fost o provocare, una care m-a impulsionat să mă perfecționez, să continui să urmez cursuri de perfecționare care să mă transforme într-un cadru didactic performant.

Dezvoltarea competențelor de literație la elevi

De **Nadia-Alina Dumitrescu**

Școala Gimnazială Ion Mares, Vulcana Bai (Dâmbovița)

Dezvoltarea competențelor de literație la elevi este un obiectiv major pe care ni-l propunem încă din primii ani de școală și prin care urmărim dezvoltarea nivelului de alfabetizare al elevilor prin creșterea motivației față de învățatură și prin proiecte menite să conducă la prevenirea și combaterea abandonului școlar. Într-o societate aflată în continuă schimbare, este imperios să-i susținem pe copii pentru a face față provocărilor unei lumi diverse și dinamice, oferindu-le instrumente necesare pentru a se integra cu succes acesteia. Competențele de literație, considerate competențe cheie, constituie un astfel de instrument de lansare în viață pentru fiecare copil. În stabilirea nivelului de literație trebuie să ținem cont de faptul că pe măsură ce descoperă tainele cititului și scrisului, elevii trec printr-un proces de dezvoltare continuă, eficace și, oarecum, previzibil, iar prin îndrumare și control putem spune că ei sunt continuu stimulați, antrenați și încurajați.

Interesată de mai multe informații privind testarea nivelului de literație al elevilor mei, am urmat cursul „Literație, gândire critică și creativă” organizat în cadrul programului de formare continuă EduNetworks, clusterul din Dâmbovița, de unde face parte și școala unde predau.

Astfel, am aflat că printre instrumentele pe care le putem utiliza la clasă pentru a testa nivelul de literație sunt Evaluarea literației emergente și Inventarul Informal de Citire. Acestea sunt eficiente dacă sunt aplicate astfel: primul, de regulă, copiilor din clasa pregătitoare și, atunci când este cazul, elevilor din clase mai mari la care se observă dificultăți în dezvoltarea abilităților de citit-scris, iar al doilea instrument poate fi aplicat cu succes elevilor din clasele I-IV. Ele reprezintă instrumente mai mult diagnostice decât sumative, scopul aplicării acestora fiind acela de a poziționa copilul pe scara propriei dezvoltări și de a stabili calea de urmat pentru îmbunătățirea citit-scrisului acestuia.

Realizarea unui Plan individualizat de dezvoltare a literației care să asigure o continuitate pe parcursul școlarizării elevilor constituie o oglindă clară a evoluției acestora pe traseul grădiniță-ciclul primar.

Așadar, am testat nivelul de literație al unui elev de la clasă, în comportamentul căruia am observat că întâmpină dificultăți, aplicând Inventarul Informal de Citire. Acest instrument se aplică în două etape.

În prima etapă, am administrat elevului liste de cuvinte pentru a putea determina rapid nivelul la care se află acesta, adică nivelul independent, nivelul de instruire sau nivelul de frustrare. Am prezentat o listă de cuvinte corespunzătoare ultimei clase

absolvite, pornind de la ideea că acesta stăpânește nivelul de instruire anterior. I-am arătat cuvintele din listă mai întâi rapid, apoi, cu timp nelimitat. Am bifat, în tabelul în care am introdus cuvintele, atât în dreptul celor citite în ritm rapid, cât și în dreptul celor citite fără limită de timp, iar în dreptul cuvintelor rostite greșit, am scris exact cuvântul citit de elev.

Nivelul de citire l-am stabilit luând în considerare cuvintele pronunțate rapid, fără a le număra și pe cele citite în timp nelimitat, conform baremului: între 0-2 greșeli – nivelul independent, între 3-6 greșeli – nivelul de instruire și 7+ greșeli – nivelul de frustrare.

În a doua etapă, pe baza rezultatelor obținute în prima etapă, se confirmă nivelul și se obțin informații specifice după administrarea probelor de citire și comprehensiune. Concret, în această etapă am dat elevului un text care să corespundă nivelului independent de citire, solicitându-i să-l citească cu voce tare. Am cronometrat timpul în care acesta a citit textul, stabilind viteza de citire prin calcularea numărului de cuvinte x 60 de secunde/ numărul de secunde realizat de copil. Apoi, am notat în fișa de răspuns greșelile pe care elevul le-a făcut.

În pasul următor, am adresat elevului întrebări, pe baza textului, pentru a verifica nivelul înțelegerii textului, notând totodată răspunsurile corecte.

În cele din urmă, am stabilit nivelul la care se află acesta în ceea ce privește citirea și înțelegerea textului, conform baremului:

	Acuratețea citirii	Înțelegerea textului citit
Nivelul independent de citire	0-6 greșeli	7-8 răspunsuri corecte
Nivelul de instruire	7-15 greșeli	6-7 răspunsuri corecte
Nivelul de frustrare	Peste 16 greșeli	5 sau mai puține răspunsuri corecte

La final, am completat o Fișă de înregistrare a rezultatelor, notând datele examinărilor, nivelul de instruire constatat pe baza listelor de cuvinte și nivelul de instruire constatat pe baza comprehensiunii, după care am întocmit un plan individualizat.

Prezint spre exemplificare un astfel de *Plan individualizat de dezvoltare a literației timpurii*, pe care l-am aplicat unui elev de la clasă, după testarea nivelului de literație al acestuia.

Inițiale elev: M.A.U.

Clasa a II – a, an școlar 2021 – 2022

Interpretarea rezultatelor evaluării:

M.A.U. stăpânește noțiunile despre textul tipărit. Se orientează ușor în pagina tipărită. Dacă sunt texte mai scurte, reușește să identifice informații de detaliu, formulând propoziții incomplete, de cele mai multe ori simple. Recunoaște semnele de punctuație, dar nu respectă semnificația lor în textele pe care le citește.

Face distincție între litere de tipar mari și litere de tipar mici, le recunoaște pe toate, le citește. Întâmpină dificultăți la citirea cuvintelor care conțin grupurile de litere și la înțelegerea textului.

Evaluat în data de 22.02.2022 cu instrumentul de evaluare *Inventarul Informal de Citire*, am constatat că elevul se află la nivelul de instruire I. Drept urmare, am decis intervenția pe baza unui plan de intervenție personalizat care să cuprindă activități din ariile de intervenție, cu accent pe comprehensiune deoarece elevul întâmpină dificultăți în înțelegerea textului.

Obiective urmărite:

- să citească texte scurte;
- să pronunțe corect cuvintele;
- să explice sensul unor cuvinte;
- să alcătuiască propoziții cu noile cuvinte;
- să răspundă la întrebări în legătură cu textul citit care vizează rememorarea;
- să identifice aspecte de detaliu din texte audiate/citite care solicită deducția;
- să formuleze întrebări și răspunsuri referitoare la textul citit/audiat;
- să povestească pe baza imaginilor;
- să identifice asemănări și deosebiri între personaje;
- să schimbe finalul unui text;
- să identifice trăiri/emoții/concluzii în urma citirii unui text;

Perioada de implementare a planului și durata estimată în ore:

- Intervenția se va realiza de două ori pe săptămână, în sesiuni de o jumătate de oră, pe parcursul a 6 săptămâni. Se va lucra în timpul orelor de LLR, diferențiat, atunci când conținutul propus permite.

Săpt. Activități de învățare Materiale necesare Comentarii/Documentare

Săptămâna 1.

Citim împreună.

Înainte de a citi textul, prezint coperta. Rog elevul să facă predicții despre subiectul cărții, despre personaje:

Banca de cuvinte – introducere și personalizarea recipientului, 2-3 cuvinte noi din textul scris.

Materiale necesare:

Vom alege împreună cărțile adecvate pe care le vom citi în această perioadă.

Carte aleasă împreună cu M.A.U din Biblioteca cu Sclipici, nivel 2.

Recipient pentru banca de cuvinte (cutiuță).

Coli, carioci colorate, foi pentru flipchart.

Săptămâna 2.

Citim împreună (citire ecou).

Sinonime/Antonime (Vocabular)

Banca de cuvinte – 2-3 cuvinte noi din text.

Eu spun una, tu spui multe!

Materiale necesare:

Alegem împreună o carte din Biblioteca cu Sclipici, nivel 2.

Coli, carioci colorate, foi pentru flipchart.

Săptămâna 3.

Citim împreună

Banca de cuvinte – 2-3 cuvinte noi din text

Harta textului

Rețeaua personajelor– identificare însușiri, explicare cuvinte (comprehensiune)

Jurnalul cu dublă intrare

Elevul recitește textul independent și subliniază fragmentul din text care i-a atras atenția și i-a plăcut sau care nu i-a plăcut deoarece i-a amintit de o experiență personală sau din alte motive.

Alăturat, va comenta pe scurt ideile selectate, precizând motivele pentru care le-a ales, la ce s-a gândit, ce a simțit când a recitat textul.

Răspundem la întrebări despre text.

Materiale necesare:

Alegem împreună o carte din biblioteca clasei/școlii.

Coli, carioci colorate, foi pentru flipchart.

Caiet de lucru.

Săptămâna 4.

Citim împreună.

Banca de cuvinte – 2-3 cuvinte noi din text

ABEL – text construit pornind de la cartea citită.

Materiale necesare:

Alegem împreună o carte din Biblioteca cu Sclipici, nivel 2.

2 coli de hârtie de bloc A3, marker, foarfeci, bandă de lipit, cartonașe.

Săptămâna 5.

Citim/scriem împreună

Banca de cuvinte – 2-3 cuvinte noi din text

ABEL – text construit pornind de la cartea citită.

Materiale necesare:

Alegem împreună o carte din Biblioteca cu Sclipici, nivel 2.

2 coli de hârtie de bloc A3, marker, foarfeci, bandă de lipit, cartonașe.

Săptămâna 6.

Citim/scriem împreună (citirea fluentă)

Singular/plural

Familii de cuvinte (vocabular)

Banca de cuvinte – 2-3 cuvinte noi din text

Jocuri de cuvinte

Materiale necesare:

Alegem împreună o carte din biblioteca școlii.

Caiet, stilou, creioane colorate foi pentru flipchart.

În următoarele săptămâni, am lucrat pe texte suport din biblioteca magică – Cărți cu sclipici. Rezultatele reevaluării de la capătul perioadei de 6 săptămâni mi-au oferit informații esențiale pentru continuarea sau suspendarea intervenției personalizate.

Consider că a găsi cele mai eficiente strategii pentru a învăța un elev să citească și a-l ajuta și îndruma să înțeleagă ce citește, este un har cu care învățătorul a fost înzestrat.

Bibliografie

1. https://issuu.com/fundatioiorizonturi/docs/caietul_elevului_sorana
2. www.noi-orizonturi.ro

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice